Toespraak Gouverneur Bovens bij gelegenheid opening gemeentehuis Leudal 18 november 2011

(uitgesproken tekst geldt)

Mijnheer de burgemeester, Dames en heren,

Mijnheer de burgemeester; u zei zojuist dat niemand van de ambtenaren een vaste werkplek in dit schitterende gebouw heeft. U bent de enige uitzondering. Ik heb daar volledig begrip voor: u heeft immers wel een vaste werkplek, maar geen vast werk ! Wij delen het feit dat we slechts tijdelijk in dienst van de samenleving zijn.

Tevens heeft u in feite al toegelicht waarom ik aanstonds geen gebruik zal maken van het aanbod rondgeleid te worden. Je zult maar de rest van de middag en avond in de lift vast komen te zitten. Geen wonder dat de brandweer en politie vanmiddag hier present zijn. Maar nu serieus.

Twee weken geleden heb ik als nieuwe gouverneur Leudal mogen leren kennen. Van wereldhandel in Nunhem tot muziekwalhalla in Ittervoort; van recreatieve- tot ondernemingskracht in Roggel, Baexem en Buggenum; van enthousiast onderwijs in Neeritter tot bijzondere zorg in Hornerheide/Haelen; het is slechts een greep uit het zeer diverse programma dat me – zeer gastvrij - werd voorgeschoteld. Gastvrijheid in de Uffelse molen in Haler, waar mij door de brouwerij uit Neer mijn eigen bier werd aangeboden.

Ik weet dat ik daarmee nog lang niet alles – en zeker niet iedereen – van deze gemeente heb gezien; maar ik heb zeer zeker aan de ziel en trots van Leudal mogen proeven, ook letterlijk van de kruidenbitter tot de vlaai. Wat mij zeker bijblijft is het eigen karakter: een grote maar warme landelijke en groene gemeente met grote ondernemingskracht en een fantastisch verenigingsleven. Ik zal altijd graag terugkomen voor meer van dit goede! En ik beloofde dan ook deze gemeente nog eens te bezoeken.

Dus vandaag ben ik er weer, maar nu voor een bijzondere gelegenheid: ik mag uw nieuwe gemeentehuis openen. Dat is voor zowel Leudal als voor mij een primeur; want dit is het allereerste gemeentehuis dat ik open. Niet verwonderlijk, want ik ben nu 50 dagen in functie. 18 November mogen we dus zeker een historische dag noemen; om daar meteen in alle (Maastrichtse) bescheidenheid aan toe te voegen dat deze datum allang een belangrijke plek in onze geschiedenis inneemt. Het is zelfs een uitgelezen datum om een gemeentehuis te openen. Precies 200 jaar geleden – op de zeer bijzondere datum 18-11-1811 – voerde namelijk Napoleon Bonaparte in Nederland de burgerlijke stand in. Vanaf die dag hoorden

burgers hun naam en levens op gemeentehuizen te komen registreren. Het loket voor ‘lief en leed’ was geboren.

Beeldt u zich eens met mij in, dat dit nieuwe gemeentehuis nu 200 jaar levensgeschiedenissen herbergt; (even terzijde: de secretaris vertelde trots dat honderden meters archieven verwerkt waren in het toiletpapier; mag ik u waarschuwen voor een imagoprobleem; de mensen zouden eens denken dat u hier met hun geschiedenis uw……..); de levensgeschiedenissen van alle mensen uit Haelen, Heythuysen, Hunsel en Roggel en Neer en voorgaande gemeenten; de mensen die nu samen Leudal vormen. Dit is nu hun gezamenlijk huis; hier staan hun levens geregistreerd, hier kloppen ze aan als zich daar wijzigingen in voordoen; maar ook als ze plannen, wensen, vragen, of noden hebben. Het is hier dat ze alle vormen van overheidsservice mogen verwachten die hun langs de diverse mijlpalen in hun leven begeleiden. Het is de zekerheid van goed geholpen worden, goed gehoord worden, die een gemeentehuis tot een echt huis van een gemeente en haar inwoners – en ondernemers - maakt.

Voor elke gemeente is het een uitdaging om daarvoor de juiste vorm te vinden. Om niet alleen een duurzaam gebouw neer te zetten – dat zit hier zeker wel snor (en dat mag ik zeggen) – maar ook aan een duurzame en menselijke relatie tussen overheid en burger te werken. Uit ons openbare leven verdwijnen langzaam maar zeker de traditionele ontmoetingsplaatsen waar contacten als vanzelf plaatsvonden; hetzij met de mensen aan een loket; hetzij met de mensen die je daar spontaan ontmoette. U herinnert zich ook wel de rijen voor het loket van het gemeentehuis. Het waren plekken waar je makkelijk aanspraak vond; ook mensen die je niet meteen persoonlijk kende.

Nederland kent inmiddels sinds enige weken geen enkel postkantoor meer, bankfilialen verdwijnen en onze kaartjes voor de trein of bus halen we uit een automaat of staan al op een pas. En ook hier in Leudal wachten voormalige gemeentehuizen op een nieuwe bestemming; en staan ze niet langer meer om de hoek, of traditioneel aan het centrale plein. Dit maakt misschien voor elk overblijvend gemeentehuis de uitdaging een bastion te worden waar de menselijke maat de boventoon voert. Ik denk dat we daarover moeten nadenken; moeten blijven nadenken. Ook om kloven tussen overheid en burger blijvend te verkleinen. We leven in een tijd die niet makkelijk bij te benen is, die mensen onzeker maakt; zeker voor het onbekende. De overheid zou hierin een baken moeten vormen; een gemeentehuis een thuishaven. Daarbij is het extra uitdagend om de fysieke vorm van dit huis te verbinden met de virtuele functie. Dit is immers óók het zenuwcentrum voor de niet fysieke publieke infrastructuur en virtuele overheidsservice.

Ik zie Leudal hierin wel een voorbeeldfunctie vervullen. Daarvoor bezit de gemeente in ieder geval de basis bindende voorwaarde van een stevig verenigingsleven. Het zit hier in de mensen om verbinding

met elkaar te zoeken en ook heel belangrijk: ik heb hier echt een mentaliteit geproefd van ‘handen uit de mouwen’ en dingen ‘samen doen’. Leudalers (of is het Leudallers?) gaan niet bij de pakken neerzitten.

Beste mensen, ik haalde zojuist de duurzaamheid van dit gebouw al aan. We hoorden al van de secretaris van het toiletpapier. En van het nieuwe werken met minder werkplekken. Pas ook hier op voor een imagodreiging: vertel nooit dat er van de 245 ambtenaren maar 196 werken.
Met de duurzaamheid van Leudal zit het dus zeker goed. Daar bent u ook terecht trots op; zoals ook mag blijken uit de teller in de hal die zichtbaar gaat maken hoeveel Co2-uitstoot Leudal met dit gemeentehuis gaat besparen. Ik reken dit jaar op een record, want de teller staat op nul, terwijl u hier al vier maanden werkt.

Mijn complimenten voor het bestuur van Leudal voor de visie om als groene gemeente ook groen te denken en te bouwen. Ook de waardering voor architecten, aannemers en adviseurs voor het realiseren van die visie. De burgemeester sprak van 3 fasen in het wordingsproces: de inspiratiefase, de creatiefase en dan de organisatiefase. Ik verwacht dat daar nu als vierde fase de transpiratiefase aan wordt toegevoegd.

Dames en heren; het moment is bijna nabij. Het moment dat ik dit nieuwe gemeentehuis officieel voor geopend kan verklaren. Ik krijg nu een beetje een James Bond filmgevoel; drukken op een rode knop; wie weet wat er dan met mij gebeurt; het is per slot de eerste keer; ach, mijn voorgangers leven ook nog.
Maar voordat ik dus op die knop druk, wil ik alle bewoners, gebruikers en bezoekers van dit huis veel geluk toewensen met en in dit huis. Alle ambtenaren wens ik veel werkplezier en inspiratie toe; dat het concept van het nieuwe werken het extra aantrekkelijk maakt u te blijven inzetten voor de maatschappij.
De bestuurders en raadsleden wens ik tevens veel wijsheid toe; dat de bewust transparant gemaakte raadszaal symbool mag staan voor een goede en wervelende interactie met de burger; van binnen naar buiten; maar ook en vooral van buiten naar binnen. De bezoekers – of dat nou burgers, ondernemers of maatschappelijke partners zijn – wens ik toe dat ze hier mogen vinden, wat ze verwachten.
Dat dit gemeentehuis voor iedereen een waar en waarachtig Huis van de Gemeente, een gemeenteTHUIS van Leudal mag zijn.